

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΗΣ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΓΟΥΕΡΑΤΣΗ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΠΑΝΑ

(συνέχεια ἴδε ἀριθ. 10).

Εἶτα ἀνοίξας τὸν δακτυλιώτην ἐξηκολούθησε :

— Σὰς συνιστῶ ἐπίσης τὸν Ζηνοῦδον Βαρτολίην, ἄνδρα ὑπερήφανον, ἀγαπῶντα τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο ἀγαπῶντα ἑαυτὸν. Νὰ τὸν κερδήσετε εἶναι ἀδύνατον : νὰ τὸν ἀπατήσετε, δύσκολον : καὶ ἐδῶ εἶναι ἀνάγκη νὰ μεταχειρισθῆτε τὴν λεπτοτέραν τέχνην. Οἱ ἀγγίχοντες οὗτοι ἄνδρες παρέχουσι πάντοτε ἀσθενές τι μέρος, εἰς τὸ ὅποιον δύναται τις νὰ τοὺς προσβάλῃ, καὶ τὸ μέρος τοῦτο εἶναι ἡ μεγάλη ἰδέα, τὴν ὁποίαν ἔχουσι περὶ ἑαυτῶν, καὶ ἡ μικρὰ τὴν ὁποίαν ἔχουσι περὶ τῶν ἄλλων. Προσποιηθήτε ὅτι παραδιδόμεθα ὅλως εἰς αὐτόν : ὅτι εἰς ὅλα θὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν γνώμην του : ὅτι ἐννοοῦμεν νὰ διατηρήσωμεν τὴν ἐλευθερίαν, ἀφίνοντες αὐτὸν κύριον νὰ τὴν κανονίσῃ ὅς ἐννοεῖ καλλίτερον καὶ νὰ προβλέψῃ διὰ τὴν ἀσφάλειάν της : ὅτι δὲν ἐπιθυμοῦμεν ἄλλο, ἢ ὅ,τι παραχωρεῖται εἰς πάντα πολίτην, μὴ ὄντα δολοφόνον ἢ κλέπτην, νὰ ζήσωμεν ὅλα ὅθι καὶ νὰ ἀποθάνωμεν εἰς τὸ γλυκὺ μέρος ὅπου ἐγεννήθημεν.

Εἶτα ἀνοίξας ὅλην τὴν χεῖρα προσέθετο :

— Ἐνδιαφέρει λίαν νὰ φιλιώσωμεν τὸ κόμμα τοῦ Καππὸν καὶ τὸν Μαλατέσταν. Καί τοι οἱ ἀριστοκράται ἐκείνοι νέοι κατεθρουμάτισαν τὸν ἡμέτερον ἀνδριάντα, συγχωροῦμεν αὐτοὺς διότι μὰς ἐφόνευσαν ὄντας ἐκ κηροῦ, ἀρκεῖ νὰ κύψωσι καὶ νὰ προσκυνήσωσιν ἡμᾶς ὄντας ἐκ σαρκός.

— Μακαριώτατε πάτερ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὴν σύνεσίν σας, καὶ βεβαίως πᾶν ὅ,τι μοι λέγετε περὶ τοῦ Μαλατέστα προέρχεται ἐκ βεβαίας μελέτης· ἀλλὰ, ἂν ἡ τόλμη μου δὲν σας προσβάλλῃ, ἐσκέφθητε, ἀγιώτατε, ὅσον πρέπει περὶ τῆς φαυλότητος τοῦ ἀνδρός ;

— Τοῦτο εἶναι πρᾶγμα, διὰ τὸ ὅποιον θὰ λογαριασθῇ ἐν καιρῷ τῷ δέοντι μετὰ τοῦ διαβόλου. Εἰς ἡμᾶς ὠφελεῖ ἀπεναντίας ἡ φαυλότης του. Ἐπειτα, μάθετε ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὐτε ὅλως ἀγαθοὶ, οὐτε ὅλως πονηροὶ εἶναι. Ἀρκεῖ νὰ εἰδῆσθῃ τις πᾶς νὰ τοὺς χρησιμοποιοῖ : ἐν πούτῳ ἐγκρίται ἡ τέχνη. Ἐν τούτοις, καί τοι εἶναι φαῦλος, ὡς καὶ σεις λέγετε, καὶ ἡμεῖς φρονοῦμεν, θὰ τὸ πιστεύσετε, Ἰωάννη, ὅτι ἡμέραν τινα ὀλόκληρος λαὸς ἰκέτευε τὴν βασιλισσάν των οὐρανῶν ὑπὲρ τῆς ὑγείας του, καὶ τυγῶν ταύτης ἀφιέρου μαρμαρίνον πλάκα εἰς Παναγίαν τὴν Παρηγορητρίαν (1) :

(1) Ὁ λαὸς τοῦ Κοκκουσίου ἐπέσειν ἐπίσημον δοξολογίαν εἰς τὴν Παναγίαν διὰ τὴν ἰακὴν τοῦ Μαλατέστα, τραυματισθέντος τῷ 1512. Μαρμαρίνος πλῆξ, τηρουμένη νῦν ἐν τῷ ὄντι των κομητῶν Βαλιόνη, ἀναφέρει τὸ γεγονός. Ὁ Μαλατέστας κείτα ἐν τῇ κλίτῃ. Ἀπέναντι του ἐν μέσῳ νερῶν φαίνεται ἡ Παναγία, κρατοῦσα τὸν Χριστὸν ἐν τῇ ἀγκάλαι, περικυκλούμενον ὑπὸ χερουδαίμ, σερφεῖμ κτλ. Εἰ-

— Ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ, καθ' ἃ λέγουσι θρηνοῦντες οἱ προφῆται, δὲν ἀνίγειρε βίωμους ἐπὶ τῶν λόφων καὶ ἐλάτρευσεν ἐν αὐτοῖς τὸν Μολόχ ; Ἀλλὰ, ἂν ἡ φήμη δὲν ψεύδεται, ὁ αἰσιμὸς Πάπας Λέων ὁ Γ', ὁ ἐξαδελφός σας, δὲν διέταξε νὰ πνίξωσιν, ἐν τῷ φρουρίῳ, Ἰωάννην Παῦλον, τὸν πατέρα τοῦ Μαλατέστα ; Δὲν ἔχει νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του κατὰ τῆς ὑμετέρας οἰκογενείας ;

— Βεβαίως, αἱ νέαι εὐεργεσίαι δὲν ἀποπλύνουσι τὰς παλαιὰς ὑβρεῖς, ἀλλ' ὁ Μαλατέστας εἰς τοιαύτην θέσιν περιήλθεν, ὥστε ἐξακολουθῶν νὰ ἴηαι ἐχθρὸς ἡμῶν θὰ ἔχανε καὶ τὴν ἐκδίκησιν καὶ τὰ Κράτη του. Ὡς φρόνιμος δέ, ἐκ τῶν δύο, συμμορφούμενος πρὸς τοὺς καιροὺς, θὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἔν, — καὶ τοῦτο θὰ ἴηαι ἡ ἐκδίκησις τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς του. Ἡμεῖς δὲ θὰ κατορθώσωμεν, ἡ ἡμέρα τῆς ἐκδίκησεως ταύτης νὰ μὴ ἀνατελῇ ποτέ.

— Θὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἐκδίκησιν ; Ἄ ! τότε εἶναι ἀνάξιος τοῦ ἰταλικοῦ ὀνόματος. Ὁ ἀδὴς πρέπει νὰ ἐφεύρῃ νέας βρασιάνους δι' αὐτόν !

— Θέλετε νὰ εἰπῆτε ἴσως ὅτι ὁ οὐρανὸς θὰ ἀνοίξῃ εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοὺς θησαυροὺς τῆς μακαριότητος του ;

— Εἰς τὸν Μαλατέσταν ;

— Βεβαίως. Ἡ ἐγκατάλειψις τῆς ἐκδίκησεως εἶναι ἔργον θεάρεστον : — καὶ ἡ ἐγκατάλειψις αὐτῆς πρὸς μεγαλιτέραν ἀνύψωσιν τῆς ἐκκλησίας, εἶναι θεαρεστώτερον ἔτι. Ἄν δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, παρέχομεν αὐτῷ πλήρη ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, διαπραχθειῶν τε καὶ διαπραχθησόμενων. Ἀνοίξετε τὴν θύραν.

Εἶπεν ἀκουσθῆ ἑλαφρὸς τις κτύπος εἰς μίαν τῶν τεσσάρων θυρῶν τοῦ θαλάμου. Ἀλλὰ δὲν ἦτο εὐκόλον εἰς πάντας, πλὴν τῶν εἰς τοῦτο ἠσκημένων, νὰ ἐννοήσωσιν ἀμέσως εἰς ποίαν αὐτῶν εἶχον κτυπήσει ὡς ἐκ τούτου ; καὶ ὁ Ἰωάννης Βανδίνης ἠγγρέει πῶς νὰ ἐκτελέσῃ τὴν τοῦ Πάπα διαταγὴν. Οὗτος, ἐννοήσας τὸν διαταγόν του, ἠγειρε τὴν χεῖρα καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τὴν πρὸς τὰ δεξιά του θύραν, ἣν ὁ Βανδίνης πέρσειβει ἠνέμφε.

Τότε εἰσῆλθε νέον πρόσωπον, καὶ τὰ θυρόφυλλα ἐκλείσαν ἀθροῦθως καὶ ὡσεὶ αὐτομάτως ὀπισθέν του.

Ὁ εἰσελθὼν εἶχε τὴν περιβολὴν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν μορφὴν τοῦ καπουκίνοῦ. Ἀπεκάλυψε τὴν κεφαλὴν, ρίψας ἐπὶ τῶν ὤμων τὸν τῆν κόκκο ὄθλαν, καὶ διὰ φωνῆς τολμηρᾶς, ἥκιστα συναδούσης πρὸς τὸ μυστήριον, δι' οὗ εἰσῆλθη, ἀνεφώνησε :

— Μὰ τὴν πίστιν μου, θὰ ἔφερα καλλίτερα εἰς τὸ κεφάλι μου ἕνα κοντάρι, παρὰ αὐτὴν τὴν κουκουλιαν τοῦ καλογήρου. Μοῦ φαίνεται, πῶς αὐτὴ μοῦ ἔσθυσε καὶ τὸ ὀλίγον μυαλό, ὅπου μοῦ εἶχε μενεῖ μέσα εἰς τὰ κούκαλα.

Ὁ νέηλος ἦτο στρατιωτικὸς ἐκ Περουγίας,

κασιτέσσαρες γυναῖκες γονυπέτες δέονται. Κάτωθι τοῦ ἀναγλύρου ἀναγινώσκεται ἡ ἐπομὴν ἐπιγραφή :

Collationis. Incelsae. divae. Mariae. consolatricis. ob. Malatestam. Balionum. principem. Beneemeritum. e media. morte. restitutum. Ad. vitam. Dum vulnere. Laudem. perpetuam. paritura. tollit.

ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Μαλατέσταν, καὶ ἐκλείτο Σένσιος, προσεπιλεγόμενος ὁ Ἀλκοίθωρος, ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα καὶ ρωμαλαῖος. Τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦτο ἀγένειον, υποκίτρινον καὶ ἔγον περὶ τὰ ὄμματα κύκλον χρώματος μεταξὺ τοῦ πρασίνου καὶ τοῦ κίττου : ἦτο πλήρης ρυτίδων, δείγμα λαγνείας, ἴσως δὲ καὶ προελθουσῶν ἐκ τῆς διηνεκοῦς συστάσεως τῶν ὀπτικῶν μυῶν, ἧτις εἶναι συνήθης εἰς τοὺς κατοίκους τῶν μεσημβρινῶν κλιμάτων, οἵτινες ὡς ἐκ τοῦ ἔργου των εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ ζῶσιν εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός κατακλυζόμενους ἀγρούς. Τὸ ἐπώνυμον ἐδείκνυε ἐλάττωμά τι αὐτοῦ : καὶ πράγματι ἦτο παραβλῶψ, — καὶ ὅτε ὁ δεξιὸς αὐτοῦ ὀφθαλμὸς ἠτένιζεν εἰς τι σημεῖον, ὁ ἀριστερὸς παρεκκλινεν εἰς βαθμὸν προξενούντα ἀηδίαν ὅτε δὲ ὁ ἀριστερὸς προσηλοῦτο εἰς ὠρισμένον μέρος, ὁ δεξιὸς ἔβλεπεν εἰς ἄλλην διεύθυνσιν. Ποταπὸς ὡς δούλος, αὐθάδης ὡς σύντροφος ἐν τοῖς ἐργαλίαισιν ἠγεμόνος, ἀνυπόφορος ὡς χυδαῖος, ὅστις φρονεῖ ὅτι ἡ σύμπραξις αὐτοῦ εἶναι ἀναγκαία. . . τοιοῦτος ἦτο — ὡς περιγράφουσι αὐτὸν τὰ χρονικά τῆς ἐποχῆς ἐκείνης — ὁ εἰς τὸν θαλαμὸν τοῦ Πάπα εἰσελθὼν ψευδοκαλόγηρος.

Ἀκτὶς φωτός, εἰσδύουσα ἀνωθεν διὰ τῶν παραθύρων, κατέκλυζε τὸν Πάπαν. Τὸ αὐστηρὸν τοῦ προσώπου του, τὸ μεγαλόπρεπές τῆς περιβολῆς του, τὸ ἐπίσημον τῆς στάσεώς του, καθηγιάζοντο, οὕτως εἶπεῖν, ὑπὸ τῆς ἀκτίνος ἐκείνης καὶ καθίστανον αὐτὸν σεβάσιμον. Ὁ αὐθάδης στρατιώτης ἐπλησίασε μετ' οἰκειότητος, ὡς συνειθίζεται μετὰ ἀρχαίων φίλων, οὐδεμίαν ὑπόκλισιν, οὐδὲν σχῆμα σεβασμῶν ἐνδείκνυον ποιήσας.

Ὁ Κλήμης τότε ἐξέτεινε τὴν χεῖρα, ὥσει θέλων νὰ καλύσῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νὰ παροχωρήσῃ περισσότερο, ἀλλ' ἐκεῖνος λαβὼν ἐσφιγξεν αὐτὴν ἰσχυρῶς καὶ ἀνέκραξεν.

— Ὁ Θεὸς νὰ σας δίδῃ καλὴν ἡμέραν καὶ καλὸν χρόνον, κύρ Πάπα. Μοῦ φαίνεσθε, με συμπαθεῖον, ὁ ἀναστημένος Λάζαρος. Καρδιά, καὶ μὴ λυπήσθε, διότι γρήγορα θὰ ἀποκτήσετε πάλιν τὴν Φλωρεντίαν. Ἄν δὲν κάμειτε καρδίᾳ, μὰ τὴν ἀλήθεια, πρὸ τοῦ νὰ ἐπιστρέψετε εἰς τὴν Ρώμην, θὰ τὰ τινάξετε.

Καὶ ἐξηκολούθει, λέγων. . .

Ὁ Πάπας ἀπέσυρε τὴν χεῖρα, ἐνῶ τὸ πρόσωπόν του ἐγένετο ἐκ τοῦ αἰσχούς κατακόκκινον. Πρὸ μικροῦ εἰς αὐτοκράτωρ γονυπετήσας ἠσπάσθη τοὺς πόδας του : νῦν δὲ εἰς στρατιώτης ἐσφιγγε τὴν χεῖρά του, ὡσάνει ἦτο συνάδελφος αὐτοῦ ἐν τῇ φαυλότητι, ἡ πόρνη. Οὕτω συμβαίνει. Ὁ πορευόμενος εἰς ὁδοὺς βαρβωρῶεις δὲν πρέπει νὰ παραπονῆται ἂν τὰ ὑποδήματά του πληρωθῶσι βορβόρου : καὶ πρὸ πολλοῦ ὁ Δάντης ἐδίδαξεν ὅτι : ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἴσταται τις μετὰ τῶν ἁγίων ἐν δὲ τοῖς οἰνοπωλείοις, μετὰ τῶν μεθύσων.

— Ἀγιώτατε, πῶς σας φαίνεται ; Σὰς ὑπηρετήσα καλά ; Ἡθέλησα νὰ βάλω τὰ χρυσά μασούρια, ὅπου μοῦ ἔδωσαν κατὰ διαταγὴν σας, εἰς τὸ κιδώτιον καμμιάς ἐχογῆτης ἀπὸ τοὺς προσθευτάς, ἀλλὰ δὲν κάτάρθωσα νὰ ἐμβῶ τὴν νύκτα εἰς τὸν κοιτῶνά των : ἐπειτα, βλέπετε, δὲν ἀπεφάσιζα νὰ χάσω ἐκεῖνα τὰ ὠραῖα χρυσά μασού-

ρια: εδίασα καθ' εαυτό την συνείδησίν μου... Διά τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μὴ σὰς περὶ ἄλλων φορὰν ἀπὸ τὸν νοῦν νὰ διατάξετε εἰς ἓνα στρατιώτην νὰ χωρισθῆ ἀπὸ τὸσφ πλοῦσια πράγματα. Ἄν ἤτανε νὰ τοὺς τὰ πάρη κανεῖς... ὦ! τότε τὸ πρῶμα ἀλάλαζε. Εἰς τέτοια πράγματα, ἐγὼ εἰσεύρου περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀγιοτήτᾳ σας. Θὰ τοὺς ἐπαιρνα καὶ τὴν καρδιὰ ἀκόμα, χωρὶς νὰ τὸ ἐνοήσωσι. Ὅπως καὶ ἂν ἦναι ὁμοῦ, σὰς εὐχαριστήσα: ἂν ἐδλέπετε τὴ μούτρα ἐκίμε τὸ ζῶον ἐκεῖνο ὁ Ρουσελάης, ὅταν εὐρηκαν τὰ χρυσὰ μασοῦρια εἰς τὸν σάκκον του. Ἄ! ἦτον εὐμορφος ἀστείοτης, ἀστεῖότης ἀξία ἐνὸς Πάπα, μὰ τὴν ἀλήθειαν ἐγὼ ἀπὸ τὰ μασούρια δὲν ἐκρότησα οὐτε ἓνα: ἐμπορεῖτε νὰ μοῦ πιστεύετε: καθὼς εἶναι ἀλήθεια ποῦ εἴμεθα ἐδῶ: ἐμπορῶ νὰ ὀρκισθῶ εἰς τὴν ἁγίαν κοινωνίαν... Ἡ ὑμετέρα ἀγιοτήτᾳ, ἡ ὁποία ἐνοεῖ τὴν ὑστίαν — τὸν ἀγῶνα — πιστεύω ὅτι θὰ ἀνταμειψῆ, ὡς ἀρμόζει εἰς ὑμᾶς, τὴν ἀρετὴν μου.

Ὁ Πάπας ἔμενε ἀτάραχος: οὐδὲν τὸν ἐντὸς αὐτοῦ βραζόντων παθῶν ἐξεδηλοῦτο ἐν τῷ προσώπῳ του, καὶ ὁμοῦ φοινική τις ἰδέα ἐβάσανιζε τὴν ψυχὴν του. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη θὰ ἦτο ἡ τελευταία τοῦ στρατιώτου, ἂν μὴ ἐμελλεν οὗτος τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του νὰ χρησιμοποιήσῃ ἐν ταῖς προδοσίαις, εἰς ὄφελος τοῦ Πάπα Κλήμεντος.

Ὁ Πάπας, μὴ ἀκούμενος ἵνα καταστήσῃ τοὺς συμπολίτας του δυστυχεῖς, ἠθέλησεν, ἐν τῇ πονηρᾷ αὐτοῦ γνώμῃ, καὶ νὰ τοὺς ἀτιμάσῃ. ὅταν ἐμῆχανεῦθῃ τὴν ὕβριν τῆς εἰς τοὺς μαρσίπους τῶν πρεσβυτέρων ἀποκρῦψεως τῶν ἐκ χρυσοῦ νήματος πηγίων, ὅπως κατασχῆναι αὐτοὺς ὡς λαθρεμπόρους ἐν ταῖς πόλεις τῆς Βενουσίας. Ἐν ταῖς ἀπομνημονεύμασι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀναφέρεται ὅτι ἦγθη εἰς τὴν τοιαύτην ἀτιμίαν, ὑπὸ τῶν πονηρῶν συμβουλῶν τοῦ Βακκίου Βαλδῆρη, ὃν ἡ θεία δικαιοσύνη ἀντήμειψεν ἡμέραν τινὰ κατὰ τὴν ἀξίαν του δι' ἀμοιβῆς αἵματος. — Τότε ὁμοῦ οἱ Μεδίκου ἐγείραιον τὸν ἄνοσιον πολίτην. Ἐπεισάτε εἰς τὴν ὄψιν τῆς πατρίδος, ὡς ἀντιπαρῶστος τοῦ Πάπα ἐν τῷ στρατοπέδῳ. — Ἐμπρός! βλάδιζε τὴν ὁδὸν σου, ἀτιμε προδότη! Ὁ Θεὸς δὲν πληροῖναι τὸ σάββατον: — καὶ ἐνφ' οἱ Μεδίκου τεῖνωσι πρὸς σὲ τὴν ἀριστεράν, κρατοῦσαν βαλάντιον πλήρες χρυσοῦ, δὲν βλέπεις τὴν δεξιάν των. Θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ τείνουσι πρὸς σὲ καὶ ταύτην... ἀλλ' ὠπλισμένην διὸ πελέκως, ὅστις θὰ θραύσῃ τὴν κεφαλὴν σου. — Τὸ πρῶμα ὁμοῦ δὲν ἀπέβη ὡς ἠλπίζον. Οἱ στρατιῶται, οὗς εἶχον παρατάξει διὰ τὸ αἰσχος, ἐτίμησαν τοὺς πρεσβυτέρους: ὁ λαὸς, ὃν παρώτρυνον εἰς τὴν ὕβριν, ἐνόησαν τὸν δόλον, ἐπευφημήσθη τὴν ἐλευσίν των, ὅσφ δὲν εἶχεν ἐπευφημήσει τὴν τοῦ Καρόλου. — Καὶ ὁ Πάπας, ὅστις εἶχε συλλέξει ὅλον ἐκεῖνον τὸν βόρβορον, ὅπως ριψῆ αὐτὸν κατὰ πρόσωπον τῶν συμπολιτῶν του, μὴ δυνήθει νὰ τὸ καθαρώσῃ, ἔμεινε ἔχων τὰς χεῖρας ρερυπωμένας.

— Ἐμπρός! εἶπε βραῖα τῇ φωνῇ καὶ διαστέλλων τὰς γωνίας τοῦ στόματος, ὡς δὴ ἦεν μειδιῶν — ἐνφ' μετὰ βίας συνεκράτει τὴν ὀργὴν του: Ἐμπρός! στρατιῶτα, ἐκτέλεστον τὴν ἐντολήν σου: εἶπε ἡμῖν ταχέως, διότι ὁ καιρὸς ἡμῶν εἶναι πολύτιμος, ἂν ὁ κύριός σου Μαλατέστα, ἐνθυμηθεὶς τέλος ὅτι εἶναι τέκνον καὶ ὑπόλοιος τῆς ἀποστολικῆς ἐδρας, ἀπεράσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ μέρος τῶν ἀνταρτῶν, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀναλάβει νὰ ὑποστηρίξῃ. Ἄν θέλῃ νὰ πράξῃ

τοῦτο, ἄς τὸ πράξῃ καὶ ταχέως, διότι, ἐπὶ τέλος, εἴτε συγκατατεθῆ, εἴτε ὄχι, ὄλιγον ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ἐβδλίαν, ἡ ὁποία εἶναι εἰς τὰς χεῖράς μας. Ἀποτεινόμεθα πρὸς αὐτὸν ἐκ μητρικῆς μόνον μερίμνης ὅπως τὸν ἴδωμεν ἐπανεργούμενον εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἁγίας ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ὡς φιλοδόξος μητῆρ, ληθμονοῦσα τὰς παρελθούσας ὕβρεις, ἀνοίγει πρὸς αὐτὸν τὰς ἀρχάλας. Ἀποτεινόμεθα πρὸς αὐτὸν, διότι ἀποτροπιάζομεθα τὴν γῆσιν τοῦ τῶν πολιτῶν αἵματος, καὶ δὲν ἐπιθυμοῦμεν τὸν ὄλεθρον τῆς γῶρας.

— Πάπα Κλήμη, ἔχετε καλὴν τύχην. Ὁ Μαλατέστα ἀνυπομονεῖ νὰ ἐκβῆ ἀπὸ τὴν Φλωρεντίαν, ὅσον σὲς νὰ ἐμβεθε εἰς αὐτήν. Μάλιστα, ὅταν τὸν ἀπεκρίσεισθε, μὴ ἐκράξῃ ὅπως καὶ μοῦ ἐσῴτησε νὰ σὰς εἰπῶ... σταθθετε ὄλιγον νὰ ἐνθυμηθῶ τί μοῦ ἐσῴτησε νὰ σὰς εἰπῶ... Ἄ! μοῦ εἶπε τὰ ἴδια λόγια: «Σένοις, προσπάθειε νὰ καταπέισθῃ τὴν αὐτοῦ ἀγιοτήτᾳ ὅτι ἡ ὄραιοτέρα ἡμέρα τῆς ζωῆς μου θὰ ἦναι ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποίαν, χάρις εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ δούλου τῆς Βαλιόνη, ἡ οἰκογένειά τῆς θὰ ἐπαγέλλῃ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὰ μέγαρον τῶν προγόνων τῆς.

Ὁ Κλήμη, ἀκούσας ταῦτα, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ ἑαυτοῦ ὑπὸ τῆς καταλήφθη χάρας, ὡστε, ἀγνοῶν τί πράττει, ἀφῆρεσε τοῦ δακτύλου του τὸν παπικὸν δακτύλιον καὶ ἔθετο αὐτὸν εἰς τὸν δακτύλον τοῦ στρατιώτου. Ὁ Σένοις, πονηρότατος ὢν, ἔθετο αὐτὸν ἀμέσως ἐν τῇ ζώνῃ του. ὁ δὲ Πάπας βλέπων αὐτὸν ἀπενῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶπε:

— Πρόσεξον, μὴ με ἀπατᾷς. Θὰ διατάσσα νὰ σὲ διαμελίωσι καὶ ἐντὸς αὐτῆς ἀκόμῃ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ! Δὲν λέγετε ψεύματα;

— Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! καὶ πιστεύετε ὅτι θὰ ἐκάμαν τοιαύτην ἀμαρτίαν; Μήπως δὲν εἰσεύρου ὅτι εἶ ἓνα ψεῦμα θὰ βασανίζεσαι κανεῖς ἐπτά χρόνια εἰς τὸ καθατήριον;... Καὶ τί! πιστεύετε ὅτι καὶ ἡμεῖς δὲν φροντίζομεν διὰ τὴν ψυχὴν μας;... Ἄλλὰ ὁ κίνδυνός ἐστὶν μέγας, καὶ χρειάζεται ἀνταμοιβὴ ἀνάλογος... Περὶ τῆς τιμῆς θὰ συμφωνήσωμεν εὐκόλως... περὶ τοῦ τρόπου τῆς πληρωμῆς δυσκολώτερον.

— Ἄς ἐπιθυμήσῃ ὁ Μαλατέστα ὅτι θέλει... ἄς εἰπῇ ἡμῖν ῥητῶς τί ἐπιθυμῶν... καὶ ἡμεῖς θὰ εὐχαριστήσωμεν πᾶσαν ἐπιθυμίαν του. Θέλει τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του;... εἴμεθα ἑτοιμοὶ νὰ ἀνοίξωμεν αὐτῷ τὰς πόλεις αὐτοῦ παραδόξως, χωρὶς κἄν νὰ ἐγγίσι διερχόμενος τὸ καθατήριον.

— Καὶ αὐτὰ, δὲν λέγω, καλὸν εἶναι: τῶρα ὁμοῦ ζητεῖ — καὶ διὰ τῆς χειρὸς ὁ στρατιώτης ἐπολεῖ σημεῖον ὡσεὶ ἐτάμειε τι — τῶρα ζητεῖ... ἄς ἦναι... ἀνταμοιβὴν ὀλιγώτερον πνευματικῆν.

— Δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι ἀνεῖ πληρωμῆς οὐδὲν ἀγοράζεται: εἶπε ἡμῖν τὰς συμφωνίας.

— Πρατὸν ἀπ' ὄλα, ὁ κύριος Μαλατέστα θέλει αἷμα.

— Αἷμα; καὶ τίνος;

— Τοῦ Σφόρτσα, τοῦ Βακκίου Βαλιόνη καὶ τῶν φίλων καὶ συνενόχων καὶ ὁπαδῶν των. λοιπὸν ἀπαιτεῖ νὰ μὴ τοὺς σκεπάσετε με τὸν μανδύαν τῆς Ἐκκλησίας: νὰ τοὺς ἀπολύσετε, ἀφίοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ — καὶ ἄς κρίνῃ μετὰ αὐτοῦ καὶ ἐκεῖναι ἡ δικαιοσύνη τῆς ἀπάθης.

— Ἐμπρός.

— Νὰ δοθῇ πλήρῃ συγχώρησις εἰς ὅλους τοὺς στρατιώτας, τὸσφ περὶ οὗς καλῶς καὶ

ἵππεῖς, οἱ ὁποῖοι κατατάχθησαν μισθωτοὶ εἰς τὰ φλωρεντινὰ στρατεύματα κατὰ τὸν κύριον Μαλατέστα. Ἡ ὄραιοτέρα ἡμέρα εἰς αὐτοὺς τὰ κτήματά των... καὶ, ἂν ἀφῆρησαν, νὰ τοὺς ἀποδοθῶσι χωρὶς τὸ παραμικρὸν ἔξοδον.

— Ἀκούη.

— Ὁ κύριος Μαλατέστα, με ὁποῖονδὴποτε ἀξίωμα ἢ βαθμῶν, με τοὺς συγγενεῖς του, φίλους του, συνενόχους του καὶ ὁπαδούς του, νὰ εἰμπερῆ κατὰ τὴν διάθεσίν του νὰ ἐπιστρέψῃ ἐλευθέρως εἰς Περουγίαν καὶ νὰ μὴν ἐκεί ὑπὸ τὴν εὐνοίαν τῆς ὑμετέρας ἀγιοτήτος.

— Τοῦτο δὲν ἦτο χρεῖα νὰ τὸ ζητήσῃ: τὸ περιεμένομεν. Ἡ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου Βαλιόνη τιμᾷ τὸ κράτος τῆς Ἐκκλησίας.

— Νὰ δοθῇ συγχώρησις, εἰς τὸν ὄπλαρχηγὸν Ἡρόσπερον Κόρνιαν διὰ τὸν φόνον τοῦ Ἱερωνύμου Ὀδῶν καὶ τῶν υἱῶν του.

— Ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀπήντησεν ὁ Πάπας δεικνύων τὸν Χριστὸν, ἐσυγχώρησε τοὺς σταυρώσαντας αὐτόν. Ἡ ἁγία ἐκκλησία, ἡ νύμφη αὐτοῦ, μμειται χαιρούσα τὰ θεῖα παραδείγματα. Ἄς ζητήσῃ ὁ ὄπλαρχηγός Πρόσπερος μετὰ συντετριμμένης καρδίας συγχώρησιν παρὰ τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ ἐγκλήματὸν... ἡμῆς ἤδη ἐσυγχώρησαμεν αὐτῷ.

— Ἄς συγχωρηθῶσιν εἰς τὸν κόμητα Σφόρτσαν τὸν Σκαρπετινὸν ὅσα ἐγκλήματὰ ἔκαμεν ἐως τῶρα καὶ ν' ἀποδοθῶσιν εἰς αὐτὸν τὰ κτήματά του.

— Ἄς δοθῇ αὐτῷ καὶ ἡ συγχώρησις καὶ τὰ κτήματά.

— Ἡ ὑμετέρα ἀγιοτήτᾳ νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν πληρᾷ καὶ ἀπόλυτον ἐξουσίαν τοῦ κυρίου Μαλατέστα τὴν Νοκέραν με τὴν κοιλιάδα τῆς Τοπίνας, τὴν Βεβάναν, τὴν Ταμιγιάναν καὶ τὸ Καστελλοδόνον με τὸν τίτλον τοῦ δούκῃ: τὴν Ρότα-Καστέλλαν καὶ τὸ ἡμίον τοῦ Κιουτῆ ἐλευθέρου: μίαν ἐπισκοπὴν με εἰσδοχὰ δέκα χιλιάδας σκούδα τὸν χρόνον: τὴν θυγατέρα τοῦ δούκῃ τοῦ Καμαρινῶν διὰ τὸν υἱὸν τοῦ Ριδὸλφον: καὶ τελευταίον νὰ συμβιβασθῇ ὑπὲρ ἐκεῖνου τῆς διὰ τὰ φρούρια διαφωνίαν του με τοὺς Ὀρβιετανούς.

— Ἐμπρός.

— Δι' αὐτὸν δὲν ἔχω νὰ ζητήσω ἄλλο τίποτε. Ἄν ἡ μεγαλοδωρία σας θέλει νὰ δώσῃ καὶ εἰς ἐμὲ καὶ τι... εἰσεύρω καλύτερα ἀπὸ τοὺς ἀββάδες σας νὰ διοικῶ ἓνα μοναστήριον... καὶ βλέπετε, ἐπαρθέθηκα τοὺς κόπους τῶν στρατοπέδων... ἀισθάνομαι ὅτι ὁ Θεὸς με πρόσκειλε εἰς τὸν θεωρητικὸν βίον.

Ὁ Πάπας, ἐνθυμηθεὶς ὅτι ἐν τῷ πρώτῳ βρασμῷ τῆς γῆρας του ἐγάρισεν αὐτῷ δακτύλιον πολιτικώτατον, καὶ μετανοήσας, ὠθοῦμενος δὲ καὶ ὑπὸ τῆς φιλαργυρίας του, ἐσκέφθη ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐκμεταλλεῖται τὴν αἰτίαν ταύτην τοῦ Σένοιου, ὅταν ἀπήντησε:

— Αὐτὸ ἀκούεις ἐσκέπτόμεθα καὶ ἡμεῖς.

Ἡ Ἰταλία ἐντὸς ὀλίγου εἰρηνεύει, καὶ πρέπει νὰ φροντισώμεν περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πιστῶν ἀνθρώπων, ὅτινες ἐργάσθησαν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας. Μάλιστα τῶρα ἐνθυμώμεθα καὶ νομίζομεν ὅτι κἀνείς καλὰ νὰ μᾶς ἐπιστρέψῃ τὸ δακτυλίδιον... Εἶναι πολὺ μικρὸν ὄφρον διὰ τὴν ἀξίαν σου. Δι' ἐν τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιστρέψῃς τῶρα, θὰ σὲ ἀνταμειψώμεν βραδύτερον μισθίαις. Ἐπειτα, σκέφθητι ὅτι δύναται νὰ τὸ εὐρωσεν ἐπὶ σου καὶ νὰ κακοπάθῃς, διότι ἐκ τοῦ σπύγγου γινώσκεται ὅτι ἀνήκει εἰς ἐπίσκοπον ἢ ἀρχιερέα.

— Ὁ! ἄγιε πάτερ — εἶπεν ὑποκρινόμενος εὐσεβείαν ὁ Σένοιος — ἀφήσατέ με νὰ τὸ ἔχω κατὰ μοῦ πάντοτε διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μου. Ἐνοῶ ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἰς αὐτὸ μὴ μυστικὴ δύναμις ἡ ὁποία διαλύει τὰς μαγείας καὶ τὰς βασανίας... καὶ φοβούμαι τὸσον τοὺς διαβόλους, ὥστε μοῦ ἐργεταί ν' ἀποθάνω καὶ ὅταν ἀκούω τὸ ὄνομα τοῦ. Μὴ φοβῆσθε ὅτι θὰ κακοπάθω. Θὰ τὸ ἔχω κρυμμένον καὶ ἐνὸσφ εἶμαι ζωντανός κανεῖς δὲν θὰ μοῦ τὸ πάρη: ὅταν δὲ ἀποθάνω, τίποτε ἀπὸ αὐτὰ χειρότερον δὲν εἴμπορει νὰ μὲ εὐρῃ.

— Βοτῶ! Ἐπίστρεψε, λοιπὸν, ἀμέσως εἰς τὸν κύριον τοῦ Μαλατέστα, καὶ σὺ τίποτε αὐτῷ νὰ σπεύσῃ. Ὅλα ὅσα ἐζήτησε θὰ δοθῶσιν αὐτῷ, καὶ ἀκόμῃ περισσότερα. Ἐφάνη ἡμῖν ταπεινὸς πολὺ καὶ μέτριος. Ἄς ἐμπιστευθῇ εἰς τὴν μεγαλοδωρίαν τῶν Μεδίκων. Δυνάμεθα νὰ προσφέρωμεν ἀκόμῃ εἰς τὸν ἀνεψιὸν του τὸν καρδιναλικὸν πῖλον... καὶ εἰς αὐτόν... Ὁ σημαιοφόρος τῆς ἐκκλησίας εἶναι σχεδὸν ἐδδορηκοντούτης... ἐνφ' αὐτὸς δὲν ὑπερβαίνει τὰ τεσσαράκοντα πέντε, καὶ ἂν ἔγῃ καὶ τόσα.

— Ὁ Μαλατέστα παρακαλεῖ ὅπως ἡ ὑμετέρα ἀγιοτήτᾳ βάλῃ τὴν ὑπογραφήν τῆς, εἰσι δι' ἐνθύμησιν, εἰς αὐτὸ τὸ ἐγγράφον.

— Προθυμώτατα.

Καὶ ὁ Πάπας ὑπέγραψε χωρὶς ν' ἀναγνώσῃ κἄν τὸ εἰς αὐτὸν προσενηγῆν ἐγγράφον.

— Ἐπειτα μοῦ εἶπε: Πρόσεξε, Σένοιος, ἡ Ἰσπανικὴ παροιμία λέγει: ὅτι «τὰ λόγια καὶ τὰ φτερά τὰ πέρνει ὁ ἀγέρας καὶ ἡ βαρεῖα ὑπόσχεσι ζεσχιζεῖ τὸ γαρτὶ πούναι γραμμένῃ...» ὥστε προσπάθειε νὰ λάβῃς κατὰ πῆ εἰς τὸ γέρι, τὸ ὁποῖον νὰ με ἐξασφαλίσῃ... Καταλαβαίνω ὅτι εἶμαι πολὺ ἀδύνατος διὰ διαπραγματεύσεις, καὶ αὐτὰ ἡ δὲν ἐπρεπε νὰ σὰς τὰ εἰπῶ, ἢ νὰ σὰς τὰ εἰπῶ με τὸν τρόπον πλέρον γλυκύν... ἀλλὰ ἐγὼ, ὅταν ἡμπορῶ νὰ πηγαίνω ἀπὸ τὸν ἴσιον δρόμον, ἀποφεύγω τὰ ἀνηφόρια καὶ τὰ κατηφόρια. Ἡ καθαράς συμφωνίαις ἀρέσουν καὶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

— Ἄ! ὁ Μαλατέστα ἀπειτεῖ ἐγγυήσεις;

— Ἀπαιτεῖ!... ὄχι δά, ἐπιθυμῶ αὐτάς. Ἐπειδὴ καὶ διγχεῖται καλὰ, συνήθειε συγγὰ νὰ μοῦ λέγῃ ὅτι κατὰ ζωγραφίζον οἱ ζωγράφοι τὸν χρόνον γέροντα με δρεπανί εἰς τὸ γέρι: ὅλον τὸ ἐναντίον, ἐπρεπε νὰ τὸν φαντάζωμαι νέον καὶ δυνατὸν, με μίαν σκούπα, με τὴν ὁποίαν νὰ σκουπίζῃ ἡμέραν καὶ νύκτα ἄστρα, θεοῦς, ζωαῖα, ἀγάτας, μίσθ, ἐγγυωμοσύναις, διὰ τέλος πάντων, καὶ κἀμνοντας αὐτὰ ἐν σῶρον τὰ ρίγναι εἰς τὸν ποταμὸν, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται Ἀλβη.

— Εἶπε αὐτῷ νὰ μὴν εἰς τὴν Φλωρεντίαν μετὰ τῶν ἀνθρώπων του, ἕως οὗ ἐγὼ ἐκτελέσω τὰς συμφωνίας μας. Πλησίασε, παρατήρησε καλῶς τὸν ἀνθρώπον αὐτὸν εἰς τὸ πρόσωπον.

— Τὸν παρατήρησα.

— Πρόσεξε μὴ λησμονήσῃς τὴν μορφήν του.

— Μείνετε ἡσυχοί, καὶ ἂν θέλω δὲν ἐμπορῶ νὰ τὸν λησμονήσω. Ἐγείναι καὶ τι εἰς τὸ πρόσωπόν του, τὸ ὁποῖον μοῦ ἐνθυμίζει τὴν κύριον Μαλατέστα.

— Ἐδὲ πρόσωπον τοῦ Ἰωάννου Βανδίνου, καὶ θὰ σὲ ἀνταμειψώμεν βραδύτερον μισθίαις. Ἐπειτα, σκέφθητι ὅτι δύναται νὰ τὸ εὐρωσεν ἐπὶ σου καὶ νὰ κακοπάθῃς, διότι ἐκ τοῦ σπύγγου γινώσκεται ὅτι ἀνήκει εἰς ἐπίσκοπον ἢ ἀρχιερέα.

πραγματεύσεις μετ' αὐτοῦ. Κατὰ τὰς περιστάσεις, θὰ συνεννοήσῃτε τί πρέπει νὰ γείνη... Ἦναι, πῆγαινε, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

— Κύριε Πάπα, σὰς ἀφίω ὑγείαν.

Εἶπεν ὁ Σένοιος καὶ ἔστεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χειρὰ. Ὁ Πάπας ἀπέσπευε καταφρονητικῶς τὴν ἐαυτοῦ: ἀλλ' ὁ ἕτερος, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς τὸ κίνημα ἐκεῖνο τοῦ Κλήμεντος, ἐξηκολούθησε:

— Καλαῖς ἐντάμωσες... ἀλλὰ, ὄχι καὶ ἐκεῖ ποῦ ἐβράζον τὰ δέρματα, καθὼς εἶπε ἡ ἀλεπού εἰς τὴν ἀδελφὴν τῆς: Καλαῖς ἐντάμωσες, διὰ νὰ διασκεδάσωμεν καὶ νὰ πινοῦμε ἓνα ποτηράκι εἰς τὸ μνημόσυνον τῆς ἐλευθερίας τῆς Φλωρεντίας.

Ὁ Πάπας ἐκτελεῖ τὴν χειρὰ διατάξεν.

— Ἰωάννη, ὀδηγήσατε ἐξῆ: τὸν στρατιώτην τοῦτον!

— Δὲν βλέπω τὴν ὄραν νὰ γείνω ἡγούμενος. Ἡ περικεφαλαία ἀρχισε νὰ μοῦ βαρραῖνῃ τὸ κεφάλι... ὦ! τί ὄραία ζωὴ ὅπου εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ ἡγουμενοῦ...

— Στρατιῶτα! ἐκράξεν ὁ Κλήμη, ἀνακαλέσας τὸν Σένοιον. Θέλεις ν' ἀνταλλάξῃς τὸ δακτυλίδιον, τὸ ὁποῖον σοὶ ἐχαρίσασαμεν με χίλια χρυσὰ δουκάτα;... θὰ κερδίσῃς τὸ ἐν τρίτον.

— Τί με ἐνδιαφέρει τὰ τρίτον; Μήπως ἐγὼ φυλάω διὰ κοσμικοὺς σκοποὺς τὸ δακτυλίδιον, τὸ ὁποῖον ἠγγισε τὰ δάκτυλα τῆς ὑμετέρας μακαριότητος; Τὸ θέλω διὰ νὰ με φυλάῃ ἀπὸ τοὺς πειρασμοὺς τοῦ διαβόλου καὶ ἀπὸ περισσότερα ἁμαρτίαις... βλέπετε, τὰ θανάσιμά μου ἁμαρτήματα εἶναι περισσότερα ἀπὸ ἐπτά.

— Πῆγαινε λοιπὸν.

Ὁ Ἰωάννης Βανδίνης, ὀδηγήσας ἐκτὸς τοῦ θαλάμου τὸν Σένοιον καὶ κλείσας καλῶς τὴν θύραν, ἐπανήλθε παρὰ τῷ Πάπα καὶ εἶπεν αὐτῷ:

— Ἀσυμφορῶς ὅπως παραχωρήσεις ἐκάμετε εἰς ἐκεῖνους τοὺς φαύλους, ἀγιοτάτες.

— Καὶ τί! δὲν ἐνθυμείσθε τὴν συμβουλήν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς τὸν Πάπαν Βονιφάτιον τὸν ἦ' ὁ ἐκ Μοντεφέλτρο Γουίδου (1): «Ἐὰν πολλὰ ὑπόσχασαι καὶ ἐκτελέσῃς ὀλίγα, τότε τὸν μέγαν θρόνον σου θὰ θριαμβεύσῃς μόνον».

— Καὶ αἱ χορηγίαι;

— Αὐτὸν μὲν θὰ χειροτονήσω διάκονον καὶ τὸν Μαλατέστα ἀρχιδιάκονον, ὅταν ὁ διάβολος θὰ φάγῃ τὴν λειτουργίαν.

Καὶ ἀμφότεροι ἀνέλαβον τὰς πρώτας αὐτῶν θέσεις. Μετὰ μακρὰν συγγῆ, ἡκούσθη ἐλαφρὸς κτύπος εἰς μίαν τῶν τεσσάρων θυρῶν. Ὁ Πάπας ἀνεκρίθησθε καὶ διατάξεν τὸν Βανδίνην ν' ἀναίξῃ, προσθεῖς:

— Ἴδου οἱ πρεσβυτέραι τῆς Φλωρεντίας.

Ἐνφ' ὁ Βανδίνης ἐπορεύετο πρὸς τὴν θύραν, ὁ Πάπας ἔκρυψε πλάταν ὅταν συνήθους, ἔσπευε πλησίον του πρὸ εὐλογίον, ἐπαποθέτησε καλῶς τὸν Χριστόν, καὶ ἔστη ἀπαθῶς κατὰ τὸ φαινόμενον περιμένον.

Αἱ θύραι ἠνεῳγήθησαν καὶ ἐπεφάνησαν ὁ Νικόλαος Καππὸνης, ὁ Λουδοβίκος Σοδερβίνης, ὁ Ἰακώβος Γουιττιαρδίνης καὶ Ἀνδρέολος Νικολίνης, πρεσβυτεῖαι τοῦ δήμου τῆς Φλωρεντίας.

Φθάραγες ἐνωπίον τοῦ Πάπα, ἐγομύτησαν ὅπως ἀσπασθῶσι τοὺς πόδας του, ἀλλ' ὁ Κλήμη, ἀγγελάρας αὐτοὺς διὰ τῆς τοῦ λόγου καὶ τῆς κινήσεως τῆς χειρὸς, εἶπεν:

— Ἐγέρθητι, κύρ Νικόλαε: καὶ σεις κύρ Ἀνδρέολε, καὶ σεις κύρ Λουδοβίκε καὶ Ἰακώβε, ἐμπρός, καθήσατε. Ὁ αυτοκρά-

τωρ πρέπει νὰ γονυπετῇ ἐνώπιόν μας καὶ νὰ ἀσπάζεταί ἡμῶν τοὺς πόδας: ἀλλὰ σεις εἰσεῖθε συγγενοὺς μας, γινώομοι, φίλοι... εἴμεθα ὅλοι τέκνα τῆς αὐτῆς μητρός... Κύρ Νικόλαε, πῶς ἔχουσιν οἱ ὑμετέροι Πέτρος καὶ Φίλιππος; Ἐλθετε, ἄς ὀμιλήσωμεν οἰκογενειακῶς περὶ τῆς Φλωρεντίας μας... Εἰς ποῖαν κατάστασιν περιήλθεν ἡ πτωγὴ πόλις;

— Ἐντὸς, ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ κύρ Νικόλαος, οὕτε θάρρος, οὕτε τραφίμων, οὕτε ὄπλων ὑπάρχει ἐλλείψις... ἐκτὸς, οἱ πρὸς ζημίαν ἡμῶν σταλέντες ἐκεῖ βάρβαροι κόμπουσι τὰς ἀμπέλους, καίουσιν τοὺς ἐλαῖωνας, κατακρημνίζουσι τὰς οἰκίας καὶ σφάζουσιν ἡ διασκοπίζουσι τοὺς κατοίκους. Ταυαύτην καὶ τηλικαύτην καταστροφὴν μόλις ὁ σισμάς ἠδύνατο νὰ φέρῃ. Μικροτέρων θὰ ἐπιφέρῃ ἡμῖν ἡ τελευταία τοῦ κόσμου ἡμέρα. Πανταχοῦ σπεύρουσι τὸν ἐρήμωτον.

— Ὁ Φλωρεντία μου! ποῦ θὰ σὲ φέρωσιν οἱ ἀσύνετοι; Ἄς προσπαθήσωμεν, ἀδελφαί, νὰ εὐρωμεν τρόπον ὅπως σώσωμεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς καταστροφῆς. Ἄς συμφωνήσωμεν νὰ ἐκδιώξωμεν τοὺς βάρβαρους, οἱ ὁποῖοι τὴν καταστρέφουσι... τὰ μεγαθήρια ἐκείνα τὰ ὁποῖα, πλὴν τῆς μορφῆς καὶ τῆς φωνῆς, οὐδὲν ἄλλο ἔχουσιν ἀνθρώπινον, ὡς ἐγράψεν ἡ ἀγαθὴ ἐκείνη ψυχὴ τοῦ κύρ Νικόλα μας (1).

— Ἄγιε πάτερ! εἶπεν ὁ Καππὸνης. Ἡ λυπημένη καρδιὰ μας χαιρεῖ καὶ ἀγάλλεται σφόδρα, ἀκούουσα τὰς ἀγαθὰς προθέσεις τῆς ὑμετέρας ἀγιοτήτος, πρὸς τὴν κοινὴν ἡμῶν πατρίδα. Αἱ συμφωνίαι τῆς εἰρήνης ἐστῶσαν σύντομοι καὶ σύμφωνοι πρὸς τὸ δίκαιον. Ἄς διατηρηθῇ ἡ ἐλευθερία: ἄς ἀναδιοργανωθῇ ἡ ἐξουσία, διατηρουμένου ὁμοῦ κατὰ πάντα τοῦ παρόντος τῆς πολιτείας εἴδους.

— Ἐλευθερία! ἀνεκράξε διακόψας αὐτὸν ὁ ποντίφηξ, θερμαινόμενος βαθμῶν καθ' ὅσον ἐλάλει. Καὶ φαίνεται ἡμῖν ἐλευθερία, ὅπου ἀνεῖ αἰτίαι ἄλλοι τῶν πολιτῶν συλακίζονται, ἄλλοι καταδιώκονται καὶ ἄλλοι θανατόνται ἀσπλάγγως; Σὰς φαίνεται πολιτισμὸς νὰ καύσωσι τὸ μέγαρον τοῦ Σαλδιάτη ἐν Μοντούρη καὶ τὸ ἡμέτερον ἐν Καρέγγ; — καὶ νὰ προτεινοῦν τὴν κατεδράφιον τοῦ ἐν Φλωρεντίᾳ ἑτέρου, ὅπως ἐν τῇ θέσει αὐτοῦ ἀφήσωσι πλατεῖαν, τὴν ὁποίαν πρὸς κατασχῆναι τῶν Μεδίκων νὰ ὀνομάσωσι: πλατεῖαν τῶν Ἡμιόλων; Σὰς φαίνεται, ὅτι εἶναι τίμιος καὶ τακτικός ὁ βίος πόλεως, ὅπου οἱ πλείον φαῦλοι, ἀτιμωρητῆ, εἰσερχονται εἰς τοὺς ναοὺς τοῦ Θεοῦ καὶ καταβράουσι τὰς εἰκόνας, τὰς ὁποίας ἀφιέρωσαν οἱ πατέρες μου, ἐμὲ δὲ διατυμπανίζουσι διακροῦντες στασιώτην, ἐμὲ τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπεικονίζουσι ἀπαργονίζομενον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Κοσμίου; Ὀλίγοι τραπεζοῦχοι ὑπερβύχουσι καὶ κυβερνοῦσιν ἐκεῖ τυραννικώτατα. Οὐδεμία ἐξουσία εἶναι δεσποτικώτερα τῆς τοῦ δούλου γενομένου κυρίου. Τούτλαχιστον κατὰ τὴν ἐπανάστα

ἡμέραν τινά, ἀφοῦ χορτάσῃ ἀπὸ τὸ χρο-
σίον καὶ ἀπὸ τὸ αἷμά σας! Ἀσύνετοι! Ἀσύν-
νετοι! Συμφρονήσατε καὶ πρὸς στιγμήν!

— Μακαριώτατε, αὐτὸς ὁ τρόπος τοῦ ζῆν
ἀρέσκει εἰς τὸ κοινόν. Ἄλλως, τί ἀπομένει
εἰς τὸν ἀπλοῦν πολίτην; ἢ νὰ συμμορφώθῃ
πρὸς τὴν θέλησιν τῶν πολλῶν, ἢ νὰ ἀπέλθῃ
ἐκουσίως τῆς πατρίδος. Πᾶς ὁ ἀξίω νὰ ἐπι-
βάλῃ νέον κυβερνητικὸν σύστημα εἰς τὴν
πατρίδα του, ἔστω καὶ καλλίτερον τοῦ ὑ-
πάρχοντος, παρὰ τὴν θέλησιν τῶν πολιτῶν,
εἶναι τύραννος.

— Καλὰ λοιπόν, κύρ Νικόλαε, — ἀπῆν-
την ὁ Πάπας — ἀφετέ πλήρη ἐλευθερίαν,
συγκαλέσατε τὴν συνέλευσιν, καὶ ἄς ἰδῶμεν
τί θὰ ἀποφασίσῃ ὁ λαός.

— Ὁ λαός, καί ὄχι ὁ ὄχλος, ὅστις, καθ' ὃ
βλέπομεν, κλίνει πάντοτε πρὸς τὸ κακόν
του. Πιστεύω ὅτι δὲν ἀγνοεῖτε τὸ ρητόν, ὅ-
τι περ εἶναι ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἐξουσίας:

«Ὅστις ζητεῖ Συνέλευσιν, ζητεῖ τὴν δεσποτείαν»

— Δὲν περιεμένομεν ν' ἀκούσωμεν παρ'
ἡμῶν, κύρ Νικόλαε, ἀναφερόμενον αὐτὸν τὸν
βαρβαρὸν στίχον τοῦ ἀποστάτου Σαβοναρέλα.

— Εἰπέτε μᾶλλον τοῦ μάρτυρος τῆς ἐλευ-
θερίας.

— Περὶ τούτου, ἄς παύσωμεν ἐμιλοῦν-
τες. Προτεῖνατε δὲ ἡμεῖς εἰδός τι κυβερνή-
σεως, ὑπὸ τὸ ὅποιον καὶ οἱ συγγενεῖς μου
ἐπαναρχοῦμενοι εἰς Φλωρεντίαν, νὰ δύνανται
νὰ ζῶσιν ἀσφαλεῖς ὅτι τοὺς ὑπνοὺς αὐτῶν
δὲν θὰ διακόψῃ σίδηρος, βυθιζόμενος ἐν τῇ
καρδίᾳ των: ὑπὸ τὸ ὅποιον νὰ μὴ φοβῶνται
ἄτι ἡμέραν τινά τὰ ὅσα των καὶ τὰ ὅσα
τῶν πατέρων των θὰ ἐξαχθῶσι τῶν ἀρχαίων
τάφων καὶ θὰ δοθῶσιν, οἰκτροτάτη βορά,
εἰς τοὺς πεινῶντας κύνες.

— Τοιαύτας βδελυρίας δὲν ἐπράξαμεν.

— Ὅχι; — ἐξηκολούθησε λέγων ἐπὶ
μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐξαπτόμενος ὁ ποντί-
φηξ, — μήπως τώρα πρώτην φοράν τὸ αἷμα
τῶν Μεδίκων βρέχει τὸ ἔδαφος τῆς πατρί-
δος; Μήπως τώρα πρώτην φοράν μήτηρ ἐκ
τοῦ ἡμετέρου οἴκου κλαίει ἐπὶ τῶν ἐσφαγα-
μένων υἱῶν της; Ἰουλιανὸς ὁ πατήρ μου
δὲν ἐπέσε σφαγείς οἰκτρῶς ἐν αὐτῷ τῷ θυ-
σιαστηρίῳ; Ὁ εὐκλεῆς θεὸς μου Λαυρέν-
τιος δὲν ἐσώθη μετὰ βίας ἀπὸ τοῦ ἐγχειρι-
δίου τῶν ἐχθρῶν του; Ὅσην εὐμένειαν καὶ
ἀγάπην ἔδειξαν οἱ Μεδικοί εἰς τοὺς φλωρεν-
τίνοους, διὰ τὸσπ λισσώδους μίσους ἀντή-
μειψαν αὐτοὺς οὗτοι. Ἡ ἱστορία τῆς ἡμετέ-
ρας οἰκογενείας εἶναι σειρά εὐεργεσιῶν,
τὰς ὁποίας μάτην ἀφειδῶς ἐχορήγησαν, καὶ
θανάτων, ἐξοριῶν καὶ θημεύσεων, τὰς ὁποίας
ἀδίκως υπέστησαν, καὶ αἱ ὁποῖαι μετὰ με-
γίστης σκληρότητος ἀπερασπίστησαν. Καὶ
σεῖς ὁ ἴδιος, κύρ Νικόλαε, εἰπέτε ἡμῖν, τί
κεροδίσετε με αὐτὸν τὸν ἀγαρίστον καὶ
κακὸν τροπὸν λαόν; Εἰς ἀμοιβὴν τῶν
φροντιδῶν σας, τῶν ἐπιπόνων ὑπηρεσιῶν
σας, τῶν μόχθων τοὺς ὁποίους υπέστητε,
ὀλίγον ἔλειψε νὰ σας κόψωσι τὴν κεφαλὴν.

— Ἀγιώτατε, ὅτε με ἐξέλεξαν σημασι-
φόρον, μοὶ ἀπηγόρευσαν ρητῶς νὰ μὴ δια-
τῶρῃ ἰδιωτικὴν ἀνταποκρίσιν πρὸς ξένους
ἡγεμόνας. Ἀποστείλας ἐπιστολάς πρὸς τὴν
ὑμετέραν μακαριότητα καὶ δεχθεὶς παρ' αὐ-
τῆς, καίτοι ἐπράξα τούτο με καλὸν σκοπόν,
ἠπειθήσα εἰς τὴν διατάγην τοῦ λαοῦ. Οὗτος
ἠδύνατο νὰ με τιμωρήσῃ... ἀλλὰ δὲν ἠ-
θέλησε... με κατέβησε μόνον τῆς ἀρχῆς,
καὶ εἰς τοῦτο ἐφέρθη γενναίως, ὄχι ἀδίκως.

— Ἀλλὰ, εὐγενεῖς κύριοι, προσέξατε κα-
λῶς: ἐγὼ θέλω ἡ Φλωρεντία νὰ ἔγῃ κυβερ-

νησίον, ἐν τῇ ὁποίᾳ, χωρὶς νὰ προσβάλλεται
ἢ ἐλευθερία, εἰς ἐκ τοῦ οἴκου μου, ὁ Ἰπ-
πόλυτος ἢ ὁ Ἀλέξανδρος, νὰ θεωρηθῶν ὡς ὁ
πρῶτος τῶν πολιτῶν, ὑμεῖς δὲ οἱ προύχον-
τες τῆς πόλεως ν' ἀποτελήτε τὴν γερου-
σίαν, ἢ ὁποία μετ' αὐτοῦ θὰ φροντίσῃ περὶ
τῶν δημοσίων. Ἐπειδὴ τὰ πλοῦτη καὶ αἱ
ἀρεταὶ διακρίνονται ἀφ' ἑαυτῶν ἀπὸ τῆς πτω-
χείας καὶ τῆς ἀμαθείας, ἄς ἐπικυρώσωμεν
διὰ νόμον αὐτὸ τὸ ὅποιον φαίνεται φυσικὴ
ἀνάγκη.

— Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐνωθέντες ποτὲ ἐπο-
λέμησαν τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς ἐνίκη-
σαν καὶ τώρα ἡμεῖς, τὴν τῶν πατέρων ἀ-
ρετὴν ἀπολέσαντες, θέλομεν νὰ γίνωμεν με-
γάλοι καὶ νὰ σπειρώμεν ἐν τῇ γῇ ἡμῶν
τὸν κακὸν σπόρον προσέχουσι διχοστασίας;

Ὁ Κλήμης ἐστὶ μικρὸν πρὶν ἢ ἀπαντή-
σῃ, διότι ἐβλεπὲν ὅτι πᾶσα αὐτοῦ πονηρία
ἀπετύγγαγε, ἐπὶ τέλους κλίνας τὸ πρόσωπον
εἶπεν:

— Ἐμπιστεύθητε εἰς ἐμέ: θὰ φερθῶ πρὸς
ὑμᾶς, ὄχι ὡς πρὸς ἀποστάτας ὑπηκόους,
ἀλλ' ὡς πρὸς υἱοὺς ἀποπλανηθέντας.

Ὁ Ἰακώβος Γουίτσιαρδίνης, λίαν διάφο-
ρος τοῦ ἱστορικοῦ, οὗ εἰς αἰῶνας ἀπίμος
ἔστω ἡ μνήμη, ἠγάπα ἄχρι μανίας τὴν
ἐλευθερίαν — ἦτο δὲ τολμηρὸς καὶ ἔτοιμος
λόγων. Τούτον εἶχον διορίσει τέταρτον μέ-
λος τῆς πρεσβείας τῇ ἐνεργείᾳ των θρη-
νιστῶν (1) ἢ ἀδιαιτάκτων, ὅπως διὰ
τῆς ὀρητικότητος αὐτοῦ ἀντισταθμίζει τὸν
ἥσυχον χαρακτήρα τῶν ἄλλων. Ἀρχὴ τῆς
στυγμῆς ἐκείνης, κατ' ἐπίμονον τὸν συνα-
δέλφον του παρακλήσιν, ἔμενε σιγῶν τότε
ὅμως, αἰσθανθεὶς τὸ αἷμα αὐτοῦ θερμαινόμε-
νον καὶ τὴν ὀργὴν ἐν τῇ καρδίᾳ του ὑπερ-
γυελλίζουσαν, ἀνέκραξεν:

— Ὑπήκοοι ἀποστάται! Σταυρὸς τοῦ Χρι-
στοῦ! καὶ ἀπὸ πότε εἰσθε βασιλεὺς τῆς
Φλωρεντίας, Ἰουλιε τῶν Μεδίκων; Ὁ Χρι-
στός μόνος κυβερνᾷ ὡς ἡγεμῶν τὴν ἡμετέ-
ραν πόλιν.

— Καὶ ἡμεῖς εἴμεθα ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ
Χριστοῦ.

— Ὅπως προστατεύετε ἀπῆντησεν ὁ Γουί-
τσιαρδίνης, ὄχι ὅπως καταστρέφετε: ὅπως
εὐεργετεῖτε, ὄχι ὅπως φονεύετε. Ὁ Χριστὸς
κατοικεῖ εἰς τοὺς οὐρανοὺς: οἶον δὴ ποτε δὲ
ἐξουσίαν ἡμεῖς τῶ παραχωρήσωμεν, αὐτὴν
λαμβάνει. Νόμος αὐτοῦ εἶναι τὸ Εὐαγγέ-
λιον, τὸ ὅποιον κηρύσσει τοὺς ἀνθρώπους
ἐλευθέρους καὶ ἴσους. Καὶ σεῖς τολμάτε νὰ
λέγεσθε ἀντιπρόσωπος τοῦ Χριστοῦ! Δεί-
ξατε ἡμῖν τὸ πληρεθυσίον... Ἄν ἀπαθλέ-
ψωμεν εἰς τὰ ἔθνη, μοὺ φαίνεσθε μᾶλλον
ἀντιπρόσωπος τοῦ...

— Κύρ Ἰακώβε! ἀνέκραξαν οἱ συναδέλ-
φοί τοῦ περιηκλώσαντες αὐτόν, σύροντες
τὸν ἀπὸ τοῦ ἱματίου καὶ μυριωτρόπως προσ-
παθοῦντες νὰ τὸν καθυσαγαθῶσιν. Ἠσυχά-
σατε, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Θὰ κατα-
στρέφετε τὴν πατρίδα... καὶ ἡμᾶς...

— Ἄν ἀγαπάτε τὴν ζωὴν σας, ὅσον ἐγὼ
τὴν ἰδικὴν μου, ἀφήσατέ με νὰ ομιλήσω.
Εἰς τὴν πατρίδα δὲν δύναται νὰ συμβῇ τί-
ποτε χειρότερον ἀφ' ὅτι τώρα συμβαίνει
εἰς αὐτήν. Οἱ λόγοι μου θὰ μείνωσιν ὡς
μαρτυρία εἰς τοὺς μεταγενεστέρους: ἄς μὴ
εἴπωσι δὲ ὅτι, ἐνῶ τὰς ἐλευθέρων στήθη
πρόκινδυνεύουσιν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, οὐδεὶς
ἡμῶν ὑπῆρξεν ἀξίως νὰ ἐκστομίσῃ γενναί-
ους λόγους... Ἰουλιε Μεδίκε, πολλὰ κακά

(1) Θρηνοῦντες ἐκαλοῦντο τότε ἐν Φλωρεντίᾳ
οἱ ἄπαλοι τοῦ Σαβοναρέλα.

εἶπετε διὰ τὴν πατρίδα σας, πολλοὺς δὲ καὶ
ψευδεῖς ἐπαινοὺς διὰ τὴν οἰκογενεὶάν σας,
ἀλλὰ μάθετε ὅτι ὁ οἶκός σας ὑπῆρξε παρ'
ἡμῖν ὡς τὸ ἐντομὸν τῆς Νέας Ἰσπανίας, τὸ
ὅποιον εἰσδύει εἰς τὸ δέρμα λεπτόν ὡς ἡ
αἰγὴ τῆς βελόνης, εἶτα δὲ παχύνεται καὶ
κυβάνει τόσον, ὥστε φονεύει τὸν ἀνθρώ-
πον (1). Ἐν διαστήματι ἐννεήκοντα ἐτῶν,
τρὶς ἐξεδιάωσαν ὑμετέρους, διότι ἠθέ-
λησαν νὰ ὑποδουλώσωσι τοὺς συμπολίτας
των καὶ νὰ μεταβάλωσι τὴν πατρίδα εἰς
τράπεζαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ νὰ καταβροχθίζωσιν
ἡμᾶς, τὰ τέκνα καὶ τὰς περιουσίας μας. Θὰ
ἦτο δὲ πολλῶν καλλίτερον δι' ἡμᾶς, ἂν οἱ
πατέρες μας ἦσαν πλέον σκληροὶ καὶ τοὺς
ἐξωλόθρευον, ἢ ἦσαν ἐπιεικεῖς καὶ δὲν ἀνε-
κάλουν αὐτοὺς. Καθ' ἕκαστον ἔτος ἡ ὑμε-
τέρα οἰκογενεὶα ἀνέπτυσσε καὶ ἑίον σπειραν
ὅπως δὲ αὐτῆς μᾶς περιβάλλῃ, ὡς οἱ ὄψεις τῶν
Λαοκόντων καὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ. Ὁ Λαυρέν-
τιος ἐσφετερίσθη τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου,
καὶ ὁ Λέων ἐπίσης. Ἀλλὰ, τί! μὴ οὗτοι
ἐδημιούργησαν τὸν αἰῶνά των; Οὐδεὶς ἀν-
θρώπος εἶναι τόσῳ ἰσχυρὸς, ὅπως δημιουρ-
γήσῃ ἕνα αἰῶνα. Ὁ Θεὸς μόνος δημιουργεῖ
αὐτὸν καὶ ἡ τύχη. Ἄν ὁ Λαυρέντιος ἐβοή-
θησε τοὺς λόγιους καὶ τοὺς καλλιτέχνας,
ἐπράξε τούτο διότι ἐπόθει ἀπλήστως ν' ἀπο-
κτήσῃ φήμην, καὶ διὰ ξένων χρημάτων.
Ἐν Ρώμῃ θὰ τὸν κατεδίκαζον ὡς ἐνοχὸν
καταχρήσεως δημοσίων χρημάτων. Ἀλλ'
ἡμεῖς, ἀσθενεῖς καὶ ρωροὶ, ἐπευφημίσαμεν
αὐτὸν ὀνομαζόμενοι ἀρετῶν καὶ μεγα-
λοδοξοτάτων. Τί καλεῖται περὶ αἱμα-
τος; Διατί ἐπαναφέρετε τὴν ἀνάμνησιν τῶν
παλαιῶν ἐγκλημάτων; Ἐρωτήσατε τοὺς
ταίφους, καὶ δι' ἕκαστην σταγόνα χυθέντος
αἵματος τῶν Μεδίκων θὰ ἐξέλθωσι φαντά-
σματα νὰ παρουσιάσωσιν ὑμῖν ποτήρια πλη-
ρη αἵματος χυθέντος ὑπὸ τῶν προγόνων
σας. Ὅπως δὲ ἔλθωμεν εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς,
δικαί τὴν μεταχειρίζεσθε καὶ ὁλοκαίως,
καὶ περιφράσει, καὶ ἀπελάξτε; Διότι σκέ-
πτεσθε νὰ ὑποδουλώσετε τὴν δυστυχῆ πα-
τρίδα σας. Ἄν νεοὶ τινές, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἔθραυσαν τοὺς ἀνδρι-
άντας τῆς οἰκογενείας σας, ἂν ἀφῆρσαν τὴν
εἰκόνα σας ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Πέτρου
τοῦ Μορόνη, τί πταίει δι' ὅλα αὐτὰ τὸ Κρά-
τος; Μήπως ἡ πολιτεία εἶναι ὑπεύθυνος περὶ
τῶν πράξεων τῶν πολιτῶν; Ἄν ὁ ἀποστολι-
κὸς ἡμῶν θρόνος ἐπλήρωσε διὰ τὰ ἐγκλήματα
ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐκάθησαν ἐπ' αὐτοῦ,
τότε (ὅπως ἀποσιωπήσω τὰ ἄλλα) εἰς τί θὰ
κατεδίκαζεν αὐτὸν ἡ θεία δικαιοσύνη διὰ τὰ
κακούργηματα Ἀλεξάνδρου τοῦ ΣΤ'; Ἡ τῶν
Ὀκτώ ἐπὶ τῆς ἀσφαλείας ἐπιτροπεία διέ-
ταξε νὰ καταβιβασθῶσι τὰ ὑμέτερα σύμβο-
λα, καὶ καλῶς ἐπράξε, διότι τὰ σύμβολα
ἐκεῖνα δὲν ἦσαν ἀνηρτημένα πρὸς τὴν τῆς
οἰκογενείας, ἀλλ' εἰς σημεῖον ἡγεμονείας.
Ἐπωλήσαμεν τὰ κτήματα τῶν ἐκκλησιῶν,
διότι δύο ὑμῶν βούλλα: ἡ διατάγματα
παρεῖχον ἡμῖν τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν (2).
Καὶ τί... Κινεῖτε τὴν κεφαλὴν;... Μὴ
λέγα φέματα;

(1) Τὸ ἐντομὸν τούτο εἰσάγεται ἐν Κούβᾳ καὶ
καλεῖται Νίγγωμα. Μοναχὸς τις, ὅπως τὸ κατα-
στῆσθαι γνωστὸν καὶ ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐνωφάλισεν αὐτὸ
ἐπὶ τῶν βραχιόνων του: ἀλλ' ὥς οὐ φθάσῃ οὗτος
εἰς Γάλλειαν τὸ ἐντομὸν ἠδῆσεν τόσον, ὥστε ἐδέχθη ν'
ἀποκόψωσιν αὐτοῦ ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας ὅπως μὴ
τὸν καταφάγῃ.

(Περὶ τῆς ἐκείνης εἰς Κούβαν, Ἐδουάρδου Νέου).

(2) Βάρνης, ἱστορίας, σελ. 10.

(Ἔπεται συνέχεια).